

מעריב

nrg.co.il

יום ג', א' בניסן תשע"ג 12.3.2013

דעות מעריב

« דני רוטשילד

אסטרטגיה של שינוי

התמורות במזרח התיכון מחייבות את מדינת ישראל לחשיבה מחדש. הסתמכות עצמית כבר אינה אפשרות בת קיימא

לקראת הבחירות, המערכת הפוליטית הישראלית התמקדה בעניינים אורחיים וברפורמות כלכליות. אמנם השיח הפנימי חיוני להבטחת החוסן הלאומי, אולם הדיון החברתי אינו יכול לבוא במקום סדר היום האזורי והבינלאומי ואסטרטגיית הביטחון של ישראל.

מאז פרוץ הטלתה האזורית השתפר מאזן הביטחון הכולל של ישראל, והסבירות למלחמה קונוונציונלית כוללת בין מדינותנו לשכנותיה קרובה לאפס. המשטר באיראן ספג מהלומות אסטרטגיות משמעותיות בשל הסנקציות הבינלאומיות ועם התפוררותה של סוריה, ששימשה מאחז אסטרטגי של טהדן. בנוסף לאלו, כל עוד האיום של ישראל וארצות הברית להשתמש בכוח נגד התגרענותה של איראן נותר אמין, הסבירות שאיראן תשיג נשק גרעיני ותהפוך למעצמת גרעין צבאי נמוכה. למרות זאת, הטלתה במזרח

התיכון, המשולבת בשינוי במאזן הכוחות העולמי ובאינטרסים העולמיים, יצרה אתגרים אסטרטגיים חדשים לישראל. המערב מתייחס למזרח התיכון הערבי כאל תופעה שקשה להכילה, ולפיכך גישתו היא פסיביות משולבת בתקווה עמומה. בסביבה בעייתית זו, עתידם של השתחים הפלסטיניים הופך להיות מכריע מתמיד. במצב שבו המקורות הפיננסיים של הרשות הפלסטינית

מידלדלים, המשך הקיפאון יוביל להתקוממות פלסטינית עממית או לנשילת הכוח מצד חמאס ולהפיכת הטריטוריה הפלסטינית לישות אנטי-מערבית. המבוי הסתום אף עלול להוביל להתגברות התמיכה הבינלאומית והפלסטינית ברעיון הפתרון של "מדינה אחת לשני עמים", שיקעקע את הישות הציונית. המעורבות של ישראל בתיאום הבינלאומי בעניין הסורי ממחישה כי יכול להיות ערוץ חלופי. הממשלה הישראלית החדשה צריכה לאמץ מודל זה מול הפלסטינים. הם, מצדם, זקוקים לתמיכה הפוליטית של ההנהגה הסונית כדי לשבור את הקיפאון. הצדדים שהביאו לסיום המשבר בעקבות מבצע "עמוד ענן" ממחישים את השינוי הנקודתי שחל במערך הסוני באזור, שיש לו עניין ביטחוני בקשר ישיר או עקיף עם ישראל. המהלכים הדיפלומטיים סביב המבצע בעזה מצביעים על שיתוף הפעולה והתיאום בין ארצות הברית, מצרים, טורקיה, ירדן ומדינות המפרץ. ברם, מה שנראה כגוש בהתהוות אינו מבנה אידיאלי ומלוכד אשר יוביל ל"מזרח תיכון חדש", אולם אינטרסים משותפים עשויים להכשיר את הקרקע לעסקה כוללת רחבה שבה מעורבות ארצות רבות.

גישת זו מציבה את תהליך השלום בתוך הקשר אזורי רחב יותר, שבו שותפים אזוריים יוכלו לתרום לביטחון

המזרח התיכון וליהנות מסביבה הכואסטרטגית יציבה יותר. גיבושה של עסקה כוללת למזרח התיכון מחייב מנהיגות וחשיבה אסטרטגית והבנה מקיפה של האזור.

עסקה אזורית כוללת תאפשר לישראל לא רק להתקדם בתהליך השלום אלא גם למלא תפקיד אזורי קונסטרוקטיבי. ישראל צריכה להיות מעורבת יותר בעיצוב עתידו של האזור ובהתייחסות למשבר החברתי-כלכלי במזרח התיכון, גם אם בצורה שקטה. כמו כן, ישראל צריכה להיות מטרדת כאשר לעניין ההולך ופוחת של ארצות הברית באזור. בעוד שעניינה האסטרטגי של המעצמה המערבית פונה לוירות חדשות, קואליציה אזורית המקדמת את השלום ואת הביטחון האזוריים מסתמנת כאמצעי לשימור המעורבות האמריקאית בנעשה. מעבר לכך, באמצעות הגברת מעורבותה הקונסטרוקטיבית של ישראל במרחב ומעבר לו, היא יכולה לבצר את מעמדה כנכס אסטרטגי לאמריקאים. התמורות האזוריות והגלובליות לא חייבות להפוך את ישראל לפגיעה ולחלשה מבחינה אסטרטגית: המשך הפסיביות עלול לסכן את עתידה. למדינת ישראל מגיעה אסטרטגיה שבכוחה לחולל שינוי. ☉

הכותב הוא אלוף במיל' ויו"ר כנס הרצליה